

Preek Credoviering 20-03-2016

Ds Richard Vissinga

Credo-viering 3 ik geloof in God, de Vader

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Vroeg ik mijn denken of God wel bestond,
kreeg ik tot antwoord alleen een niet weten.

Vroeg ik mijn voeten zo lang al op pad –
wisten zij enkel van kuilen en stenen.

Vroeg ik mijn handen: wat is er rondom –
wisten zij enkel van grijpen in leegte.

Vroeg ik mijn ogen, op wacht aan hun deur –
wisten zij enkel: het licht is geweken.

Vroeg ik mijn oren: - eindelijk gehoor –
weet ik verwonderd: daar is Hij, hoor: spreken.

Zo zullen we straks zingen, Lied 824.

Nee, niet het denken, niet onze voeten, niet onze handen, niet onze ogen vertellen ons of God wel bestaat. Het zijn onze oren. Of, zoals Paulus zegt: het geloof is uit het gehoor.

Het steekt wel nauw hoe we dat verstaan.

Want voor veel mensen zijn het juist de ogen, die hen tot een besef van God brengen.

De ogen, die verwonderd kijken naar de indrukwekkende sterrenhemel, een prachtige zonsondergang, machtige bergen, de ontluikende natuur, de uitbottende bomen, het nieuwe leven. En diep onder de indruk raken. 'God, allemachtig'.

Een godsdienstwetenschapper vertelde dat het juist de mysteries van het leven zijn, die ons ontroeren, fascineren en die ons doen huiveren, dat die ons tot het besef van een god brengen.

Voor veel anderen is het juist het denken, dat hen zet op het spoor van Gods bestaan. Denken over het leven, over de natuur, over al wat leeft; de gedachte dat dit allemaal niet toevallig kan zijn ontstaan. Daar moet toch iemand de hand in gehad hebben. Een oer-macht, en oer-kracht, een geest, God.

In het lied zijn het de oren, die verwonderd horen. Wat ze horen? Spreken.

Ik denk aan Adam. Mens, waar ben je, is het eerste wat hij van God te horen krijgt.

En ik denk aan Kaïn, die te horen krijgt: waar is je broer?

Adam en Kaïn die een stem horen die hen roept, ter verantwoording roept.

En ik denk aan Abram, van wie Genesis 12 vertelt, dat de Heer tot hem sprak: Ga, ga weg uit het land dat je vertrouwd is; ga op weg naar een land dat ik je wijzen zal.

De Bijbel heeft weet van een veelheid van goden. Temidden van al die goden is er één, die het woord genomen heeft, een woord gesproken heeft; een woord dat daad werd.

De theoloog Gijs Dingemans kwam zo onder de indruk van dat unieke spreken van God, dat voor hem de beste benaming van God is: Stem van de roepende. Wie is God? Hij is de Stem van de Roepende.

Wat een verschil is dat met de wijze waarop artikel 1 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis spreekt van God. Daar lezen we:

“Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er is een enig en eenvoudig geestelijk wezen, dat wij God noemen: eeuwig, onvatbaar, onzichtbaar, onveranderlijk, oneindig, almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige bron van alle heil. “

Wie God is wordt hier beschreven met eigenschappen, die mensen zo node missen en waar zij zo hevig naar verlangen. Maar voor je het weet zet zo'n beschrijving ons op het verkeerde been.

Hebben we het over een filosofische constructie in plaats van over de God zoals de Bijbel ons die tekent in de verhalen.

De God over wie de Bijbel spreekt is een God, die tot mensen spreekt, die hen roept, aanroept, terugroept, oproept, ter verantwoording roept.

Roept om op weg te gaan.

Dat ervaart Mozes als hij in de woestijn met zijn kudde rondwaalt. Er is iets wat zijn aandacht trekt: een struik die brandt maar niet verteert. Er is een stem: trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat, is heilig. De stem van de Heer, die zich bekend maakt als de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jacob; de God die gezien heeft hoe ellendig zijn volk in Egypte er aan toe is; die hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord heeft. Die nu een bevrijdingsactie in gang gaat zetten en zijn volk zal brengen naar een mooi en uitgestrekt land, een land dat overvloedig van melk en honing. En jou, Mozes, jou stuur ik naar de Farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten uit Egypte wegleiden.

Maar wie bent u? vraagt Mozes. Als ze me vragen: wie is die God die jou gestuurd heeft, wat moet ik dan zeggen?

Dan volgen die raadselachtige woorden: Ik ben die ik ben. Je kunt ze ook lezen als: Ik zal zijn die ik zijn zal. Een geheimzinnige naam, die zou kunnen betekenen: Wie ik ben, dat zul je gaandeweg ontdekken.

Wie is God? Hij is de God die het woord neemt, die mensen aanspreekt.

En die ziet en hoort de ellende en de jammerklachten van zijn volk. Een God van bevrijding.

Dat is heel wezenlijk voor het besef van Israel, als het gaat om de vraag wie God is.

Hij is in de Bijbel, die zo masculien geschreven is, helemaal een kind van zijn tijd, in de Bijbel is God de God van de bevrijding. Naast dat hij een God is van het woord is dit het meest kenmerkende wat van God gezegd mag worden. De psalmen en de profeten worden niet moe dát te beklemtonen.

Denk er aan, Israel, dat de Heer, jullie God jullie uit Egypte, uit het doodsland gered heeft.

Denk er aan, Israel, als zich vreemdelingen in jullie dorpen en steden melden, dat jullie zelf vreemdelingen zijn geweest in Egypte en dat de Heer jullie bevrijd heeft. Je weet wat het is om onderdrukt te worden; doe dat geen ander aan. Wees gastvrij.

Pesach - dat is het feest van de bevrijding, dat Israel elk jaar viert. Hét grote feest, waarop de gang van onderdrukking naar bevrijding, van het donker naar het licht, van de dood naar het leven wordt gevierd en herdacht.

Tijdens de Pesach-maaltijd verbindt Jezus zijn eigen aanstaande lijden en sterven met de weg die zijn volk is gegaan. Zoals eerder God zijn volk bevrijdde uit het doodsland, zo redt Jezus in Gods naam van alles wat een waarachtig mens-zijn in de weg staat. Van ziekte en zonde, van schuld en nood en dood.

Ik geloof in God, zegt de Apostolische Geloofsbelijdenis. Om daar direct aan toe te voegen: de Vader.

Zou dat niet veelzeggend zijn, dat het Credo die aanduiding daar direct op laat volgen?

Het zegt in ieder geval, dat we niet zomaar geloven in God. Niet zomaar geloven dat er wel een God bestaat. Ook niet geloven in een God in het algemeen.

Nee, het Credo leert ons zeggen: ik geloof in God de Vader.

Het woord Vader kan misverstanden wekken en weerstanden oproepen.

Ik ken iemand die degene die haar verwekt heeft niet meer met die naam aanspreekt. Nooit meer. Zoveel kwaads heeft ze van hem te verduren gekregen. 'Mijn oude heer' dat zijn de woorden waarmee ze hem aanduidt als hij ter sprake komt. Iedereen begrijpt hoe groot de blokkade is, als God in de kerk of in een gesprek Vader genoemd wordt.

En wat te denken van al die mensen die zwaar geleden hebben onder autoritaire vaders, die geen tegenspraak duldden en gehoorzaamheid opeisten.

Maar ook als je gezegend bent of bent geweest met een vader die respectvol met je omging, je met al zijn goede zorg omringde, dan ook kan de gedachte aan God als vader diepe vragen oproepen. Want een beetje vader, die laat zijn kinderen toch niet verkommeren?

Maar als je let op wat de Joden, nota bene, het volk van Gods eerste liefde hebben moeten verduren aan vervolging en dood, tot en met de uitroeiing van zes miljoen Joden in de tweede wereldoorlog, dan kun je toch niet meer geloven dat God vader is?

Het vaderschap van God en de ellende van deze wereld - dat kunnen we toch niet met elkaar rijmen? Wat ons in de weg zit bij het Vader-zijn van God, dat zijn de beelden en de verwachtingen die wij hebben bij vaderschap. Dat zijn ónze ervaringen met vaders en vaderschap.

Als we erop letten hoe in de Bijbel gesproken wordt over God-als-Vader, ontdekken we dat dat steeds in nauwe samenhang gebeurt met Gods ontferming. De Nieuwe Bijbelvertaling omschrijft dat oude woord met liefde en medelijden.

Om twee voorbeelden te noemen. In Psalm 103 zegt de dichter: zo liefdevol als een vader is voor zijn kinderen, zo liefdevol is de Heer voor wie hem vrezen.

En de gelijkenis die we kennen als die van de verloren zoon moet eigenlijk het opschrift dragen: de liefde van de Vader. In dat prachtige verhaal komen we de dimensies van Gods vaderschap op het spoor: vrijheid, verantwoordelijkheid en genade. Dat is wat de beide zonen aan hun vader ervaren.

De vrijheid om het leven naar eigen goeddunken in te vullen. De verantwoordelijkheid om dat op een goede manier te doen. En de genade waar als het er op aankomt de beide zonen van leven. Onverwacht en onverdiend.

Tenslotte. Ik geloof in God de Vader.

In het onderzoek naar God in Nederland wordt ook steeds gevraagd: gelooft u in een persoonlijke God? Dat geloof is ook in de afgelopen tien jaar achteruit gegaan. Van de katholieke kerkgangers zegt nog 17 % te geloven in een persoonlijke God, van de PKN-kerkgangers is dat 51 %.

In de Bijbel is God nooit een het, maar altijd een Hij. Terwijl de Bijbelschrijvers heel goed weten dat we enkel bij benadering over God kunnen spreken. Hij is altijd anders. Hij woont in een ontoegankelijk licht, zegt Paulus. En in zijn naam: Ik ben die ik ben, ligt zijn geheim besloten.

En toch noemt Jezus hem 'mijn Vader'. En hij nodigt ons uit hem 'Onze Vader' te noemen.

God is niet alleen ver en onbenaderbaar. Hij is ook dichtbij en aanspreekbaar.

Geloven in God is leven in relatie met hem. We mogen met God omgaan zoals we met elkaar omgaan. Ons door hem laten inspireren, met hem worstelen, zoeken naar sporen van zijn liefde in ons leven.

En voortdurend onze oren spitsen. Opdat wij verwonderd zullen weten: daar is hij, hoor: spreken!

Amen